

Islamisk ekonomi

Publicerad: 04 December 2011

Låt oss ta tillfället i akt och tala om islamisk ekonomi. För att börja med en övergripande beskrivning söker islams ekonomiska system en medelväg mellan socialistiskt envälde och förstörande liberal-kapitalism (Adam Smith menade att "individens girighet och habegär var nödvändiga förutsättningarna för ekonomisk stimulans."). [1]Hilton, Matthew (2004) *The Legacy of Luxury: Moralities of Consumption Since the 18th Century*, *Journal of Consumer Culture*, 4, s. 102. I islam finns ingen plats för en feodal aristokrati [2]Feodalism (av franskans féodalisme, en avledning av senlatinets feodum som betyder landområden) är en term som myntades under 1800-talet för att beteckna det gamla privilegiesamhälle från tiden ... Fortsätt läsa som livnär sig på vinster från de borgerliga som, i sin tur, skor sig på det fattiga proletariatet. Islam skyr också kapitalistiska osundheter såsom monopol, ocker (även om all form av ränta är förbjudet i islam) [3]Koranen och sunnan förbjuder i strikta ordalag riba (ränta). I ett samhälle där ränta är utbrett flyttas rikedom från fattiga till rika. En ökning av räntan sker på låntagarens bekostnad ... Fortsätt läsa, trafficking och kommersiell opportunist. I *Political Ideology* skrev Andrew Heywood:

Genom att välja en medelväg mellan kapitalism och socialism upprätthåller islam institutionen privat egendom, förbjuder ocker eller spekulation samt uppmanar till social rättvisa, välgörenhet och samarbete. [4]Heywood, A. (2003) *Political Ideology*, Palgrave, (edit.) s. 142, 306.

Århundraden före Adam Smith presenterade en kapitalistisk etik i boken *The Wealth of Nations*, "fastställde Koranen, kompletterad med profettrationer, mått som bröt barriärerna av ekonomiska kaster och minskade orättvisor för särskilda intressegrupper", konstaterade Huston Smith som avslutar:

Den modell som bäst beskriver islams ekonomi är kroppens blodomlopp. En god hälsa kräver att blodet flödar fritt då tröghet kan leda till sjukdom, blodproppar och snabb död. Det är inte annorlunda med den politiska kroppen, i vilken rikedom tar blodets plats som livgivande ämne. [5]Smith, Huston (2001) *Islam: A Concise Introduction*, HarperCollins, s. 59–60.

Inom islam behandlas medborgarna utefter samma villkor när de drar nytta av ett räntefritt lånesystem. Motiveringen bygger på den islamiska principen att ingen får utnyttjas på bekostnad av någon annan; med andra ord bör ekonomiska motiv alltid utlösa en situation som alla vinner på.

En ideologisk grund för en islamisk ekonomi

Islams ideologiska grund kan sammanfattas i sex principer:

Hörnstenen är att allt måste utgå från tron på Gud som Universums Skapare, Herre och Härskare. Detta innebär villighet att underkasta sig Guds vilja, följa Hans vägledning och fullständigt och oinskränkt tjäna Honom. Detta medför att muslimer – individuellt och kollektivt – inte imiterar eller efterliknar något annat system om det skiljer sig från dess särskilda principer, som i fallet med ocker och ränta.

Den andra grundläggande principen är att islam som religion utgör ett komplett sätt att leva; något som styr en individs liv i alla dess aspekter: moraliska, sociala, etiska, ekonomiska och politiska. Alla dessa aspekter baseras på vägledning från Gud. Därför är det inte möjligt att acceptera Guds läror i en fråga och avvisa dem i en annan. Allt måste härstamma från denna grundläggande vägledning.

...Vi har uppenbarat denna gudomliga Skrift för dig, steg för steg, med klagörande av allt, med vägledning och nåd och ett glatt budskap om hopp till dem som har underkastat sig Guds vilja!
[6]Koranen 16:89

En tredje princip är att Gud skapade människan på jorden som Hans ställföreträdare vilket innebär att vi alla har skapats med ett visst ansvar.

Gud har anförtrott människan med en fri vilja för att leva enligt moraliska och etiska värderingar. Dessutom ger islam inviden möjlighet till materiell utveckling och kombinerar därmed moraliska, sociala och materiella framsteg i en harmonisk sammanlänkning.

Den fjärde principen är att Gud, för att hjälpa människan att uppfylla detta ansvar, har underordnat allt i detta universum för henne, vilket många verser i Koranen antyder:

Det är Gud som har låtit havet tjäna er, så att skeppen på Hans befallning seglar över det och ni skall kunna söka det som Han i Sin godhet [beviljar er] – kanske skall ni också tacka Honom.
[7]Koranen 45:12

Detta betyder dock inte att människan ges fritt spelrum att använda och missbruka de resurser som Gud har gett henne. Snarare uppmanar många verser människan att utnyttja de olika resurser som Gud har gjort tillgängliga på ett ansvarsfullt sätt. Människan manas till att njuta av det goda som Gud har skapat inom de gränser som Han har fastslagit. Att göra detta ses inte som fel så länge det är i enlighet med Hans väg och inte överskrider Hans gränser. Gud säger:

Det är Han som har skapat fruktträd som stöder sig på gallerverk och andra som växer utan stöd, och dadelpalmen och brödsäd av olika slag och olivträdet och granatäppelträdet, [alla i grunden] lika varandra och ändå olika. Ät av deras frukter när de har mognat och, när ni skördar, ge [den behövande] det som han har rätt till! Men slösa inte [med Guds gåvor] – Han är inte slösarnas vän!
[8]Koranen 6:141

Den femte principen är principen om ansvarsskyldighet i nästa liv. Gud har gett människan förvaltare och resurser vilket innebär att hon på domedagen också kommer att tillfrågas om hur hon handlat i detta jordiska liv. Detta inkluderar även hur hon har hanterat hennes tillgångar. Gud säger:

Och den Dagen skall ni ställas till svars för [vad ni gjorde av] det goda som skänktes er [i livet]!
[9]Koranen 102:8

Den sjätte principen är att variation i välstånd mellan människor i sig varken gör en person underlägsen eller överlägsen. Snarare faller fattigdom och rikedom under Guds totala kontroll som Han i Hans oändliga rättvisa och vishet har bestämt för den Han väljer.

Gud ger den Han vill riklig och [den Han vill] knappare utkomst; de [vilkas håg står till det jordiska]

gläds åt detta liv fastän det, sett ur evighetens synvinkel, inte skänker annat än tom och flyktig glädje. [10]Koranen 13:26

Välstånd liksom fattigdom är en prövning från Gud, där det ses vad individen gör med sin rikedom – slösar han eller hon bara eller används rikedomerna på ett konstruktivt sätt. Gud säger:

Era ägodelar och era barn är inte annat än [medel med vilka] Han prövar er; hos Gud väntar en rik belöning. [11]Koranen 64:15

Efter att ha skänkts många gåvor och ett kungarike som inte går att jämföra med någon annan skapelses på jorden, berättar Gud i Koranen om Salomon:

Och när [Salomo] såg den stå framför sig sade han: 'Detta är en nåd från min Herre; Han vill pröva mig [och låta mig visa] om jag är tacksam eller otacksam. Den tacksamme har [själv] gott av sin tacksamhet och den som är otacksam [vållar inte Gud någon skada]; min Herre är Sig själv nog och Han är den givmilde Givaren.' [12]Koranen 27:40

Gud berörs inte över hur mycket rikedomar en person har samlat ihop, hans skönhet eller färg utan snarare beror hans status på hjärtats fromhet. Gud säger:

Människor! Vi har skapat er av en man och en kvinna, och Vi har samlat er i folk och stammar för att ni skall lära känna varandra. Inför Gud är den av er den bäste vars gudsfruktan är djupast. Gud vet allt, är underrättad om allt. [13]Koranen 49:13

Profeten (över honom vare Guds frid och välsignelser) sade likaså:

Gud ser inte till ditt utseende eller din rikedom utan till ditt hjärta och dina gärningar. [14]Sahih Muslim

Man kan därmed utifrån dessa principer direkt anta att islams ekonomiska system i stor utsträckning skiljer sig från andra system i fråga om de grundvärderingar som det bygger på.

I ett kapitalistiskt samhälle kan man urskönja vissa ekonomiska principer som har företräde framför moraliska och etiska värderingar på grund av detta systems inneboende natur. Detsamma kan ses i kommunistiska och socialistiska samhällen. Utifrån de principer som räknats upp finner den islamiska ekonomin en balans mellan dels personlig nytta och dels samhällelig nytta och därtill andliga vinster, där alla aspekter säkerställer att man förtjänar Världarnas Herres välbehag.

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Hilton, Matthew (2004) The Legacy of Luxury: Moralities of Consumption Since the 18th Century, Journal of Consumer Culture, 4, s. 102.

↑2 Feodalism (av franskans féodalisme, en avledning av senlatinets feodum som betyder landområden) är en term som myntades under 1800-talet för att beteckna det gamla privilegiesamhälle från tiden före franska revolutionen man ville komma bort ifrån – en orsak till att begreppet redan från början fick en negativ klang. Numera används det främst för att beteckna ett samhälle upp-

byggt i likhet med det medeltida länsväsendet

↑3 Koranen och sunnan förbjuder i strikta ordalag riba (ränta). I ett samhälle där ränta är utbrett flyttas rikedom från fattiga till rika. En ökning av räntan sker på låntagarens bekostnad som ständigt får uppleva orättvisa varje gång han inta kan återbetala.

↑4 Heywood, A. (2003) Political Ideology, Palgrave, (edit.) s. 142, 306.

↑5 Smith, Huston (2001) Islam: A Concise Introduction, HarperCollins, s. 59–60.

↑6 Koranen 16:89

↑7 Koranen 45:12

↑8 Koranen 6:141

↑9 Koranen 102:8

↑10 Koranen 13:26

↑11 Koranen 64:15

↑12 Koranen 27:40

↑13 Koranen 49:13

↑14 Sahih Muslim